

Nordland Fylkeskommune
Fylkeshuset
8048 BODØ

Saksbehandler: Arnt B. Olsen
Telefon: 90989959
Seksjon: region Nordland forvaltningsseksjon
Vår referanse: 12/7246 -/
Deres referanse:
Vår dato: 25.05.2012
Deres dato:

Att: Lars Ekker

MINIHØRING AV DOKUMENTET VESENTLIGE VANNFORVALTNINGSSPØRSMÅL NORDLAND

Fiskeridirektoratet region Nordland viser til deres e-post datert 14. mai 2012 om "mini" høringsrunde på dokumentet vesentlige vannforvaltningsspørsmål i Nordland og Jan Mayen.

Det ønskes innspill på følgende:

- Dokumentets struktur og oppbygging
- Beskrivelsen av vesentlige vannforvaltningsspørsmål
- Innspill om kunnskapsgrunlaget
- Beskrivelsen av brukerinteressene
- Forslag til forbedringer i dokumentet

Oppsummering av uttalelsen

Fiskeridirektoratet region Nordland vil oppsummere sine merknader og forslag til endringer slik:

1. Drivkrefter og trender er viktige premiss når en skal konkludere om vesentlige spørsmål. Det bør derfor vurderes å flytte kapittel 8 *Trender i Nordlandssamfunnet* til mellom kapittel 3 og 4.
2. Oppbyggingen av kapittel 4 om vesentlige spørsmål for vannregion Nordland bør endres slik at påvirkningene kommer først, deretter spørsmålet om vi når miljømålene og til slutt andre utfordringer.
3. Karakteriseringsresultater etter juli 2012 må gjennomgås før det fattes vedtak om vesentlige vannforvaltningsspørsmål i 2013.
4. Det bør framgå om det er oppdaterte data eller gamle grovkarakteriseringsdata som ligger til grunn for kart og kakediagram i kapittel 5, se også omtalen i kapittel 1.3.3.
5. Marin fiskefauna ikke er et biologisk kvalitetselement som skal legges til grunn ved tilstandsvurdering og risikovurdering av kystvann.

6. For å få fram at vannforskriften har positiv sideeffekt på annen biologi som ikke er omfattet av vannforskriften, kan det tas inn en setning om det i kapitel 1.1. Jf. vårt forslag til setning på side 4.
7. Rømming av oppdrettet anadrom fisk kan være et vesentlig miljøproblem i noen vassdrag i Nordland. Det foreligger ikke en nasjonal omforent metodikk med indikatorer og grenseverdier for tilstandsklassifisering. Det er derfor ennå ikke mulig å fastslå grad av miljøproblem rømt anadrom fisk har påført anadrome vassdrag i Nordland. Fiskeridirektoratet region Nordland fremmer forslag til ny tekst for kapitel 3.3.3., foreslått kalt *Rømming av oppdrettet anadrom fisk*, se side 6.
8. Beskatning av anadrom fisk kan være en vesentlig påvirkningsfaktor på fiskefauna i vassdrag og bør redegjøres for under kapitel 3.3. Biologiske påvirkningsfaktorer.
9. Ut fra kunnskapsgrunnlaget, føre var, nasjonale føringer og den store ressursbruken fra næringen og forvaltningen, anser Fiskeridirektoratet region Nordland rømming av oppdrettet anadrom fisk som et vesentlig vannforvaltningsspørsmål i Nordland.
10. Punktet i kapitel 4.3.1. om kommunenes og sektoretatenes daglige håndheving av vannforskriften må forklares bedre og foreslås gitt en annen formulering, se vårt forslag til tekst på side 8.
11. I kapitel 6 *Vesentlige brukerinteresser i vannregionen* bør det framgå at fiskerinæringen og akvakultur er de næringer/brukere som er mest avhengig av velfungerende og gode vannøkosystem.
12. I det samme kapitel mangler en beskrivelse av fiskerinæringen. Vi har fremmet forslag til tekst, se side 8.
13. Vi har også fremmet forslag til utdyping av teksten om akvakultur.
14. Fiskeridirektoratet region Nordland legger til grunn at beskrivelse av interessekonflikter, jf. kapitel 6, skal være relatert til vannmiljøet og ikke til konkurranse om arealer og fysisk arealplanlegging.
15. I kapitel 8 om trender i Nordlandssamfunnet må det redegjøres for drivkrefter og trender knyttet til mineralutvinning og konsekvenser for vannmiljøet.
16. Fiskeridirektoratet region Nordland mener at utslipp av organisk materiale og næringssalter fra oppdrett ikke utgjør noen vesentlig trussel for kystvannet i Nordland i planperioden (2016 – 2021). Vi foreslår ny tekst om dette i kapitel 8.1.2., se side 9.
17. Vannforekomster uten merkbar menneskelig påvirkning, skal settes i meget god tilstand, jf. nasjonale presiseringer. Teksten i kapitel 9 om kunnskapsgrunnlaget, må rettes opp i tråd med dette.

18. Vi foreslår at det i kapitel 9 tas inn et punkt om kunnskapsgrunnlaget knyttet til økologiske effekter av rømming av oppdrettet anadrom fisk, se vårt forslag til tekst på side 10.

19. Uenighet må synliggjøres i høringsdokumentet. Uenighet om vesentlige forhold i høringsdokumentet vesentlige vannforvaltningsspørsmål, vil vi vurdere å kreve avklart på sentralt nivå i henhold til vannforskriftens § 26.

Dokumentets struktur og oppbygging

Trender i Nordlandssamfunnet har betydning for risikovurderingen og dermed hva som er vesentlig spørsmål. Fiskeridirektoratet region Nordland mener det ikke er unaturlig om kapitel 8 *Trender i Nordlandssamfunnet* kommer mellom kapitel 3 og 4.

Fiskeridirektoratet region Nordland mener oppbyggingen av kapitel 4 ikke er helt logisk og i rekkefølge. Først i dette kapitlet burde være en gjennomgang og oppstilling av de viktigste påvirkningene og utfordringene (underkapitel 4.3.), deretter stille spørsmålet om vi når miljømålene (kapitel 4.2.) og til slutt andre utfordringer (underkapitel 4.3.1.).

Karakteriseringen (kapitel 1.3.)

Karakteriseringen med avsluttende risikovurdering er normalt et svært viktig premiss inn i avklaringen av vesentlige vannforvaltningsspørsmål. Karakteriseringen er ennå ikke avsluttet og etter det vi forstår vil den ikke være fullført innen 1. juli 2012. Fiskeridirektoratet region Nordland vil understreke betydningen av at karakteriseringsresultater etter juli 2012 må gjennomgås før det fattes vedtak om vesentlige vannforvaltningsspørsmål i 2013. På noen tema kommer det løpende mye ny kunnskap om påvirkninger og effekter på vannmiljøet.

I henhold til vannforskriften skal det være en ny gjennomgang av hele karakteriseringen i løpet av 2013. Men Fiskeridirektoratet region Nordland mener det også bør være mulig å ta karakteriseringen opp på nytt relativt nært opp til forvaltningsplanens ferdigstilling.

I kapitel 1.3.3. redegjøres for prosess og innlegging av data i Vann-nett. Kart og kakediagram som beskriver risikovurderingen av vannet i de ulike vannområdene (kapitel 5), synes i noen tilfeller å være relativt gamle og er vel kanskje også basert på fullføringen av grovkarakteriseringen i 2005/2006. Fullføringen av grovkarakteriseringen er mangelfull og feil på enkelte tema/områder. Fiskeridirektoratet region Nordland mener at det bør framgå av høringsdokumentet om det er oppdaterte data eller gamle grovkarakteriseringsdata som ligger til grunn for kart og kakediagram i kapitel 5. Fiskeridirektoratet region Nordland stiller også spørsmål ved verdien og nytten av illustrasjoner som bare bygger på ufullstendige grovkarakteriseringsdata.

Påvirkninger og effekter på vannmiljøet i Nordland (Kapitel 3)

Redusert eller endret vannføring (kapitel 3.1.1.)

I avsnitt to problematiseres mulig negativ påvirkning på lokal kysttorsk av endret vannføring. Dette avsnittet kan gi inntrykk av at marin fiskefauna inngår i vurderingsgrunnlaget for kystvann. Fiskeridirektoratet region Nordland vil presisere at marin fiskefauna ikke er et

biologisk kvalitetselement som skal legges til grunn ved tilstandsvurdering og risikovurdering av kystvann. Det bør derfor utgå fra dette kapitlet.

Det er fint at det opplyses at vannforskriften indirekte vil virke positivt på annen biologi som ikke er omfattet av vannforskriften, for eksempel marin fiskefauna, fugl m.m. Men vi mener det blir riktigere å ta det inn som en generell opplysning, for eksempel i kapittel 1.1. Vi foreslår slik setning til slutt i første avsnitt i dette kapitlet: *Vannforskriften vil også ha positiv effekt på vannlevende organismer og andre arter som lever i nær tilknytning til vannøkosystem, selv om disse artene ikke er omfattet av vannforskriften.*

Utslipp fra fiskeoppdrett (kapittel 3.2.3.)

Fiskeridirektoratet region Nordland mener beskrivelsen av utslipp fra fiskeoppdrett under kapittel 3.2.3. er tilfredsstillende. Under kapittel 8.1.2. om næringsutvikling vil vi kommentere nærmere risikoen knyttet til denne påvirkningsfaktoren.

Rømming av oppdrettet anadrom fisk (kapittel 3.3.3)

Rømming av oppdrettet anadrom fisk er bare en av mange negative påvirkningsfaktorer på vill anadrom fisk.

Det foreligger ennå ikke nasjonale avklaringer om hvordan påvirkningene av rømt oppdrettslaks og lakselus skal håndteres i klassifiseringen og karakteriseringen med risikovurderingen.

Miljøverndepartementet arbeider med et utkast til kvalitetsnormer for villaks. Normen vil fastsette hva som er god tilstand for villaksbestander og hvordan det skal måles. Det legges opp til bruk av indikatorer og grenseverdier for å vurdere status for den enkelte laksebestand, også for rømt oppdrettsfisk i gytebestand og lakselus på villaks. Disse indikatorene må samordnes med indikatorene Fiskeri- og Kystdepartementet utvikler for effekter av havbruk på villaksbestandene etter bærekraftstrategien. Indikatorene som brukes i arbeidet etter vannforskriften må være i samsvar med ovennevnte indikatorer.

Rømt oppdrettet anadrom fisk kan være en vesentlig negativ påvirkning på mengder, sammensetning og aldersstruktur på vill anadrom fisk i noen vassdrag i Nordland. Men så lenge det ikke foreligger en omforent metodikk med indikatorer og grenseverdier som redegjort for ovenfor, er det i dag ikke mulig å konkludere om grad av miljøproblem rømt oppdrettsfisk har påført anadrome vassdrag i Nordland. Fiskeridirektoratet region Nordland mener derfor det er for tidlig og ikke blir riktig å konkludere med at rømt oppdrettslaks er et vesentlig miljøproblem i Nord-Salten (kapittel 5.4.6.), Skjerstadvfjorden (kapittel 5.5.6.) og Bindalsfjorden vannområde (kapittel 5.10.6.). Eventuell uenighet om dette, må synliggjøres i høringsdokumentet.

Det vi kan si noe om er utviklingen i selve påvirkningen, d.v.s. innslaget av rømt oppdrettslaks i sportsfiskefangstene og på gyte plassene om høsten. I Nordland er det brukbare overvåkingsdata over tid for 8 vassdrag¹. Skjellprøver fra et prøvemateriale på mer enn 35 fisk, viser at innslaget av rømt fisk i sportsfiskefangstene er redusert fra over 30 % i 1996 til under 5 % i 2010. Tilsvarende gjelder innslaget på gyte plassene om høsten som er redusert fra

¹ Roksdalsvassdraget, Gårdselva, Forsåvassdraget, Futelva, Varpavassdraget, Saltdalselva, Beiarelva og Åelva

25 % i 1996 til under 5 % de 5 siste årene. Selv om det kan være tilbakeslag noen år, er trenden i Nordland klar og den samme som for landet for øvrig.

I Nordland er det en klar sammenheng mellom rømmingsforebygging, nedgang i rømminger og nedgang i innslaget av rømt oppdrettslaks både i sportsfiskefangstene og på gyteplassene om høsten. Næringen har siden 2005/2006 gjennomført store teknologiske løft og driftstiltak for å forebygge rømming. Forvaltningen har gjennomført en kraftig opptrapping av risikobasert tilsyn, alt fra store revisjoner til andre typer tilsyn med hovedfokus på rømmingsforebygging. I Nordland er antallet tilsyn på lakseoppdrettsanlegg nesten tredoblet på fire år, fra 31 tilsyn i 2007 til 86 tilsyn i 2011. Tiltakene næringen og forvaltningen har iverksatt virker. Antallet rømminger går nedover, og i 2011 var det ingen rømminger av oppdrettslaks i Nordland. Det var heller ikke rapporter om rømminger det ikke kunne redegjøres for (mulige urapporterte rømminger). Og det viktigste er som vist ovenfor at det gjenspeiler seg i overvåkingsdataene for elvene i Nordland.

Fiskeridirektoratet region Nordland mener beskrivelsen av påvirkningsfaktoren rømt oppdrettsfisk i kapittel 3.3.3. må nyanseres. Det må redegjøres for den faktiske utviklingen til denne påvirkningsfaktoren i Nordland. Det gir ikke en fullstendig beskrivelse å si at det opp gjennom årene er registrert betydelig med rømt laks i mange elver i Nordland. Det må også være galt å si at det er grunn til å frykte at rømt laks er i ferd med å erstatte villaksen i flere av elvene. Utviklingen av innslaget av rømminger i elvene i Nordland basert på gode overvåkingsdata (skjellprøver fra mer enn 35 fisk) viser jo faktisk det motsatte, at antallet rømminger går nedover. Kapitlet må også gis et annet navn, rømming av oppdrettet anadrom fisk, ettersom marin fiskefauna ikke er et biologisk kvalitetselement som skal legges til grunn ved avklaring av miljøtilstand.

Beskrivelsen av innslaget av rømt oppdrettslaks og genetisk påvirkning og innvirkning på populasjoners størrelse, sammensetning og overlevelse, bør også nyanseres. I 6 av 21 elver har Havforskningsinstituttet dokumentert signifikante genetiske endringer i villaksbestandene og sannsynliggjort at det skyldes innkryssing av rømt oppdrettslaks. I flere andre vassdrag med høyt innslag av rømt oppdrettslaks, har de ikke kunnet påvise genetiske forandringer.

Selv om forsøk (Imsa i Rogaland m.m.) gir indikasjoner på en produksjonsnedsettende effekt av innkryssing av rømt laks i ville populasjoner, er det ikke enkelt å generalisere for eksempel ut fra andelen rømt oppdrettslaks i gytebestandene. I Nordland er det til eksempel elver med relativt høyt innslag av rømminger over tid som fortsatt anses å være i god forfatning ut fra gytebestandsmål (GBM) og beskatningsråd. Det gjelder Gjervalelva, Beiarvassdraget, Saltdalsvassdraget og Forsåvassdraget. Jf. rapport nr 3b med vurdering av måloppnåelse for de enkelte bestandene 2011 fra Vitenskapelig Råd for lakseforvaltning.

Det er følgelig fortsatt kunnskapshull om denne påvirkningen og effektene på de enkelte villaksbestandene. Se omtalen under kapittel 9 om kunnskapsgrunnlaget.

Fiskeridirektoratet region Nordland kan ikke stille seg bak teksten i underkapittel 3.3.3. *Rømt oppdrettsfisk*. Vi foreslår at det lages en helt ny tekst slik til erstatning kalt kapittel 3.3.3. *Rømming av oppdrettet anadrom fisk*:

"Rømming av oppdrettet anadrom fisk er bare en av mange negative påvirkningsfaktorer på vill anadrom fisk.

I forskningsmiljøene er det stor grad av enighet om at høy og vedvarende innkryssning av rømt oppdrettslaks er negativ for den ville laksen. Effektene av genetisk påvirkning kan være redusert tilpasningsevne og nedgang i populasjoners produktivitet som kan få til sluttresultat endret mengde, sammensetning og aldersstruktur på fiskefauna i berørt vassdrag.

Havforskningsinstituttet har gjort genetiske studier i 21 elver og dokumentert merkbare genetiske forandringer i 6 av elvene og sannsynliggjort at forandringene skyldes innkryssing av rømt oppdrettslaks. Men det er ingen entydig og enkel sammenheng mellom innslaget av rømt oppdrettslaks og genetisk endring (Taranger et. al. 2011). I flere vassdrag med vedvarende høyt innslag av rømt oppdrettslaks, er det ikke registrert genetiske endringer. For å få en korrekt tilstandsvurdering er det følgelig ikke tilstrekkelig bare med data om innslaget av rømt oppdrettslaks. Det vil også være nødvendig med genetiske undersøkelser.

Havforskningsinstituttet opplyser også at det er vanskelig å generalisere om produksjonsnedsettende effekt av innkryssing ut fra andelen rømt laks i gytebestanden. Det er behov for mer kunnskap også på dette feltet.

I Nordland har det tidligere år vært registrert et høyt antall rømt oppdrettslaks i enkelte elver. I likhet med utviklingen på landsbasis har det vært en sterk nedgang i andelen rømlinger. Det foreligger brukbare overvåkingsdata over tid for 8 vassdrag² i Nordland. Skjellprøver fra et prøvemateriale på mer enn 35 fisk, viser at innslaget av rømt fisk i sportsfiskefangstene er redusert fra over 30 % i 1996 til under 5 % i 2010. Tilsvarende gjelder innslaget på gyte plassene om høsten som er redusert fra 25 % i 1996 til under 5 % de 5 siste årene.

Det er en klar sammenheng mellom rømmingsforebygging, nedgang i rømminger og nedgang i innslaget av rømt oppdrettslaks både i sportsfiskefangstene og på gyte plassene om høsten i overvåkede vassdrag i Nordland.

Ut fra dagens overvåkingsmateriale, kan vi konkludere om at påvirkningen på vill anadrom fisk av rømt oppdrettet anadrom fisk er vesentlig redusert i Nordland. Det foreligger ennå ikke en nasjonal omforent metodikk med indikatorer og grenseverdier for tilstandsklassifisering på denne påvirkningen. Det er derfor ikke mulig å fastslå grad av miljøproblem rømt anadrom fisk har påført anadrome vassdrag i Nordland. Havforskningsinstituttet har sammen med andre forskningsmiljøer nylig fremmet forslag til indikatorer, grenseverdier og handlingsregler knyttet til både lakselus og genetisk påvirkning. Det er bebudet at disse grenseverdiene vil bli behandlet i sjømatmeldingen.”

Beskatning av anadrom fisk

Beskatning av anadrom fisk kan være en vesentlig påvirkningsfaktor på fiskefauna i vassdrag og bør redegjøres for under kapitel 3.3. Biologiske påvirkningsfaktorer. Jf. karakteriseringsveilederens kapitel 5.8. som redegjør for effekter av beskatning i tabell 5-7. Det er de siste årene gjennomført strenge reguleringer i fisket etter anadrom fisk i Nordland som vi antar i flere tilfeller også er begrunnet i et for sterkt fisketrykk.

---

² Roksdalsvassdraget, Gårdselva, Forsåvassdraget, Futelva, Varpavassdraget, Saltdalselva, Beiarelva og Åelva

Vesentlige vannforvaltningsspørsmål i vannregion Nordland(kapitel 4)

Resultatet av karakteriseringen vil normalt være et helt vesentlig premiss inn i avklaringen av vesentlige vannforvaltningsspørsmål. Men det trenger ikke alltid være et avgjørende premiss. Det avhenger av problemets art og også til dels om det er ønskelig og gjøre noe med problemet eller ikke.

Effektene på vill anadrom fisk av rømming av oppdrettsfisk er ikke fullt ut forstått. Det har bl.a. medført at det ikke er en metodikk på plass som gjør at vi per i dag kan foreta en tilstandsklassifisering og risikovurdering på denne påvirkningsfaktoren. Med bakgrunn i at dette er en erkjent miljøutfordring i forskningsmiljøene, kunnskapsgrunnlaget og føre var, har rømmingsforebygging vært en svært høyt prioritert vannforvaltningsoppgave hos fiskerimyndighetene over mange år.

Av tildelingsbrevet 2012 fra Fiskeri- og Kystdepartementet framgår at den høyest prioriterte oppgaven for havbruksforvaltningen, er å følge opp bærekraftstrategien. Innenfor dette skal arbeidet mot rømming prioriteres. I region Nordland har det til eksempel medført at tilsynsressursene er blitt mer enn fordoblet siden 2009 og antallet tilsyn nær tredoblet siden 2007.

Rømming av oppdrettslaks belyser en annen side ved vurderingen av hva som er en vannforvaltningsoppgave. Selv om påvirkningsbildet og for så vidt også dagens tilstand er tilfredsstillende i en region, så mener Fiskeridirektoratet region Nordland at forebygging av rømming allikevel vil være en utfordring. Forebygging av rømming for fortsatt å holde seg på rett side av en framtidig politisk forankret tiltaksstrek (grensen god/moderat)krever store ressurser både teknologisk og driftsmessig fra næringen selv og tilsynsmyndigheten.

Ut fra kunnskapsgrunnlaget, føre var, nasjonale føringer og den store ressursbruken fra næringen og forvaltningen, anser Fiskeridirektoratet region Nordland forebygging av rømming av anadrom fisk som et vesentlig vannforvaltningsspørsmål i Nordland. Vi er derfor enig i at rømt oppdrettsfisk er ført opp som en vesentlig utfordring i kapitel 4 om vesentlige spørsmål for vannregion Nordland.

Andre utfordringer (kapitel 4.3.1.)

Det heter i punkt 2 at:

"det er en utfordring at det fremdeles knyttes stor usikkerhet til hvordan vannforskriften skal håndheves til daglig. I Nordland er kommunenes og regionale sektormyndigheters bruk av vannforskriften i saksbehandling manglende og i bestefall varierende."

Vi går ut fra at det her bl.a. tenkes på bruk av § 12 i vannforskriften om behandling av ny aktivitet og inngrep av betydning for vannmiljøet. Etter Fiskeridirektoratet region Nordland sin oppfatning er det vanskelig for ikke å si umulig å begynne å praktisere denne paragrafen før den er omforent ferdig tolket og forstått av all berørt forvaltning. Og ikke minst bestemt hvordan den skal implementeres i gjeldende forvaltning. Etter det vi erfarer pågår et slikt arbeid. I tillegg mener vi at denne paragrafen fordrer at det foreligger en ferdig omforent klassifisering.

Etter vår oppfatning bør avsnittet omformuleres slik:

"I tillegg er det en utfordring at det fremdeles knyttes stor usikkerhet til hvordan vannforskriften skal håndheves til daglig, i særlig grad gjelder det § 12 om ny aktivitet og nye inngrep av betydning for vannmiljøet. Det er vanskelig for kommuner og statlige sektoreter å begynne å praktisere en slik bestemmelse før det er besluttet hvordan den skal forstås og implementeres i saksbehandlingen, og før det foreligger en ferdig omforent tilstandsklassifisering. "

Vesentlige brukerinteresser (kapitel 6)

Det bør framgå at fiskerinæringen og akvakultur er de næringer/brukere som er mest avhengig av velfungerende og gode vannøkosystem. Det bør formuleres en setning om det før en går nærmere inn på akvakultur og fiskerinæringen. Akvakultur er omtalt, men det mangler helt en omtale av fiskerinæringen.

Vi foreslår slik tekst om fiskerinæringen:

"Nordland er det største fiskerifylket i landet målt ut fra areal, fangstlokasjoner og aktivitet. Fylket er svært ressursrikt. En stor andel av Norges økonomisk viktigste fiskebestander, nordøst arktisk torsk og norsk vårgytende sild oppholder seg og fiskes i fylket. Et rent hav er en nødvendig forutsetning for å opprettholde og forsterke Norges renommé som Europas største leverandør av trygg og god sjømat. "

Vi foreslår at avsnittet om akvakultur utdypes noe mer med følgende opplysninger: Per 1.1.2011 var det 302 sjøvannslokaliteter. Lakseproduksjonen er klart størst og de disponerer 203 lokaliteter. Det er 54 lokaliteter for røye og marine fiskearter og 45 lokaliteter for produksjon av skalldyr. Nordland er et stort settefiskfylke med totalt 48 lokaliteter, herav 35 til produksjon av laksfisk.

Det er tatt inn noen bemerkninger om interessekonflikter. Fiskeridirektoratet region Nordland legger til grunn at interessekonflikter skal være relatert til vannmiljøet. Konkurransen om tilgang til arealer mellom ulike brukere og fysisk arealplanlegging, hører ikke hjemme i en vannforvaltningsplan og må adresseres til de rette prosesser som er arealplanlegging etter PBL.

Trender i Nordlandssamfunnet (kapitel 8)

Bergverk

Under kapitel 8 er trender i Nordlandssamfunnet kort beskrevet. Fiskeridirektoratet region Nordland kan ikke se at bergverksindustrien overhodet er omtalt i kapitel 8. Norge er rikt på viktige mineraler og det er en målsetting å legge til rette for økt satsing på denne næringen. Det er en stor og økende etterspørsel etter mineraler på verdensmarkedet. I Nordland utvides eksisterende gruvevirksomhet og der er planer om ny oppstart av tidligere gruver og også helt ny virksomhet.

Flere av disse forutsetter brukt sjødeponi for avgangsmassene. Aktivitet som endrer de fysiske egenskapene til vannet (hydromorfologiske endringer = endring av bunn og vannføring) kan tillates selv om vannets økologiske tilstand forringes til under god tilstand, dersom de samfunnsmessige interessene er store nok. Det er faktisk ikke stilt opp noen nedre grense for forringelse av økologisk miljøtilstand. Det betyr at verdenssamfunnets sterkt økende

etterspørsel etter mineraler er en drivkraft med stort potensial for skade på vannmiljøet i Norge i de tilfeller det forutsettes sjøvannsdeponi. Fiskeridirektoratet region Nordland mener at det må redegjøres for drivkrefter og trender knyttet til mineralutvinning og konsekvenser for vannmiljøet.

Utslipp fra oppdrett

Når det gjelder risikovurdering knyttet til utslipp fra akvakultur, vil vi henvise til ekspertutvalget som har vurdert eutrofieringssituasjonen i kystområder, med særlig fokus på Hardangerfjorden og Boknafjorden. Resultatene herfra viser at det er ingen tegn til eutrofiutvikling. Det er uendret eller økt diversitet av fastsittende alger og konsentrasjonene av næringssalter er god eller meget god.

Hardangerfjorden er det mest oppdrettsintensive området i Norge. I Hordaland ble det i 2009 produsert 42,9 tonn laks og ørret³ per km² sjøareal, fem ganger mer enn i Nordland hvor produksjonen var 8,2 tonn per km² sjøareal. Samtidig er de naturgitte forholdene i nord bedre enn i sør. I Gullestad-rapporten om arealbruk i havbruksnæringen heter det (side 46):

”Bæreevnen per flateenhet for organisk belastning, for eksempel fra fiskeoppdrett, øker dermed fra sør mot nord og med økende midlere bassengdyp. Den totale bæreevnen når det gjelder organisk belastning vil derfor øke fra sør mot nord og med økende volum av fjordbassengene. I de store fjordene er bæreevnen for organisk belastning så stor at ekstra tilførsler fra akvakultur har liten betydning.”

Denne kunnskapen tilsier at utslipp av organisk materiale og næringssalter fra oppdrett er et lite miljøproblem og utgjør etter FDR sin oppfatning heller ingen vesentlig trussel for kystvannet i Nordland i planperioden (2016 – 2021).

Fiskeridirektoratet region Nordland foreslår at eksisterende setning om akvakultur i første avsnitt i kapittel 8.1.2. slik: ”Økt MTB (maksimalt tillatt biomasse) og flere konsesjoner innen havbruk kan gi økt press på fjordssystemene” utgår og erstattes med følgende setning:

”Det kan forventes økt produksjon innen akvakultur i planperioden. Bæreevnen for organisk belastning er så stor i kyst- og fjordssystemene i Nordland, at ekstra tilførsler fra akvakultur har liten betydning.”

Kunnskapsgrunnlaget (Kapitel 9)

I tredje avsnitt heter det bl.a. følgende:

”Der det ikke er registrert noen påvirkninger, er det ofte antatt at tilstanden er god og at man når miljømålene innen 2021. Men det kan også i disse tilfellene være at Fylkesmannen ikke har kunnskap om alle påvirkninger. Derfor vil det være noe usikkerhet knyttet til mange av vannforekomstene i god tilstand.”

Ut fra vår gjennomgang av Vann-nett for Vesterålen, synes det som om upåvirkede vannforekomster, i tråd med vurderingene ovenfor, er satt i god tilstand og ikke i meget god

---

³ Solgt mengde i 2009, tonn rundvekt

tilstand. Fiskeridirektoratet region Nordland mener det blir feil å definere bort tilstandsklassen meget god. Hva skal vi med denne tilstandsklassen dersom den ikke skal brukes?

I vannforekomster der det ikke er registrert merkbar belastning som har konsekvenser for miljøtilstanden, mener vi at tilstandsklassen meget god skal benyttes. Etter innføring av vannforskriften ligger det an til at regelverket for saksbehandling av ny forurensende aktivitet blir strengere. Dersom klassifiseringen på toppen av dette blir feil, blir virkningen for ny forurensende aktivitet innskjerpet i begge ender.

Fiskeridirektoratet region Nordland legger til grunn at presiseringene om karakterisering og risikovurdering lagt ut på Vannportalen blir fulgt også i Nordland. Her heter det følgende:

”Det er også viktig å merke seg at et betydelig antall norske vannforekomster er uten menneskelige påvirkninger. Tilstanden kan da settes til svært god uten at dette trengs å dokumenteres gjennom overvåkingsdata. Vi har også fått aksept for å bruke såkalt representativ overvåking. Det betyr at data fra en sammenlignbar vannforekomst (samme type, samme påvirkning) kan brukes til å sette miljøtilstand.”

Teksten i kapitel 9 (avsnitt 3) må rettes opp i tråd med dette.

I kapitel 9.5. bør tas inn et punkt om kunnskapsgrunnlaget knyttet til økologiske effekter av rømming av opprettet anadrom fisk. Havforskningsinstituttet skriver i sin risikovurdering om miljøvirkninger av fiskeoppdrett for 2011:

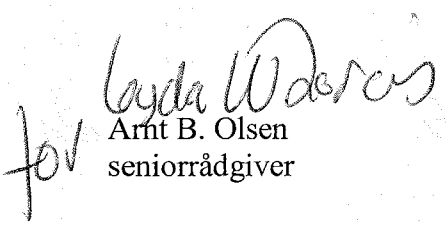
”Det er likevel mye vi ikke vet, spesielt om konsekvensene av genetiske interaksjoner, de underliggende mekanismene, og ikke minst – de langsiktige effektene. Flere større FoU-prosjekter og overvåkingsprogram er etablert ved Havforskningsinstituttet med mål å tette viktige kunnskapshull. Vi er således i en rivende forskningsutvikling, og vurderingene som gjøres her vil måtte endres kontinuerlig ettersom forskningsfronten endrer seg, og ny kunnskap kommer til.” (Taranger mfl 2011).

Uenighet

Uenighet må synliggjøres i høringsdokumentet. Uenighet om vesentlige forhold i høringsdokumentet vesentlige vannforvaltningsspørsmål, vil vi vurdere å kreve avklart på sentralt nivå i henhold til vannforskriftens § 26.

Med hilsen

Håvard Dekkerhus
seksjonssjef

Arnt B. Olsen
seniorrådgiver

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Kyst- og havbruksavdelingen	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Kystverket Nordland	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Mattilsynet region Nordland	Felles Postmottak	2381	BRUMUNDDAL
NVE region Midt-Norge	vestre Rosten 81	7075	TILLER
NVE region Nord	Kongensgate 14-18	8514	NARVIK
Vannområde Bindalsfjorden - Velfjorden	Olav Nordsjø	8657	MOSJØEN
Vannområde Lofoten	v/Are Johansen	8370	LEKNES
Vannområde Nord-Salten	v/Torstein Kristensen	8001	BODØ
Vannområde Ofoten	v/Odd Børge Pedersen	8475	STRAUMSJØEN
Vannområde Rødøy - Lurøy	v/Atle Henriksen	8766	LURØY
Vannområde Skjerstadvfjorden	v/Torstein Kristensen	8001	BODØ
Vannområde Sør-Salten	v/Torstein Kristensen	8001	BODØ
Vannområde Vefsnfjorden - Leirfjorden	v/Olav Nordsjø	8657	MOSJØEN
Vannområde Vesterålen	v/Odd Børge Pedersen	8475	STRAUMSJØEN